

Вінницький національний технічний університет
Факультет Інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії
Кафедра Безпеки життєдіяльності та педагогіки безпеки

Підготовка фахівців для вищої освіти у провідних країнах світу
(Вибірковий)

III (освітньо-науковий) рівень вищої освіти

Освітня програма: Професійна освіта

Спеціальність: 015 – Професійна освіта

Викладач: Кобилянський Олександр Володимирович

Мова викладання: українська

Семестр: 3-й

Кредитів ЕКТС – 4

Годин – 120

Лекцій – 24

Практичних – 16

Самостійних – 80

Вид контролю: залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання дисципліни полягає у формуванні у майбутніх докторів філософії умінь та компетенцій для забезпечення вміння критично аналізувати та оцінювати теоретичні основи та практику роботи із підготовки фахівців вищої освіти у провідних зарубіжних державах. Ознайомлення слухачів аспіратури з основними завданнями, принципами та документами, прийнятими в рамках Болонського процесу, оволодіння методами та засобами їх запровадження у вищу освіту України.

Цільова спрямованість курсу обумовлює постановку та вирішення таких завдань:

- висвітлити особливості євроінтеграції України, роль освіти у розвитку партнерства України з іншими державами;
- проаналізувати системи вищої освіти у країнах Європи і Америки;
- розкрити особливості документів Болонського процесу та інших міжнародних самітів з проблем розвитку вищої освіти;
- з'ясувати основні завдання, принципи та етапи формування зони європейської вищої освіти;
- проаналізувати Європейську кредитно-трансферну та систему накопичення – ECTS;
- розкрити принципи, шляхи і засоби адаптації Європейської системи

перезарахування кредитів (ECTS) у вищу освіту України.

Поточний та підсумковий контроль знань аспірантів проводиться шляхом фронтального, індивідуального чи комбінованого опитування студентів під час практичних робіт, контрольних робіт, колоквіумів, тестування, диференційованого заліку.

Контрольні заходи

Поточний та підсумковий контроль знань студентів проводиться шляхом фронтального, індивідуального чи комбінованого опитування аспірантів під час лекційного заняття, колоквіумів, іспиту.

На позааудиторну роботу виноситься вивчення окремих проблем курсу, написання контрольних робіт, підготовка до практичних занять, колоквіумів, тестування, диференційованого заліку, виконання індивідуальних науково-дослідних завдань (підготовка доповідей на щорічну науково-теоретичну конференцію викладачів, співробітників та студентів ВНТУ).

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач в результаті вивчення дисципліни:

ІК Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері професійної освіти, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

ЗК-4 Готовність до створення та інтерпретації нових знань через наукове дослідження або інші передові вчення такої якості, що відповідають вимогам національного та міжнародного рівнів, до діяльності в інтернаціональних дослідницьких групах.

ФК-1 Здатність до володіння науковими підходами і методами досліджень у професійній освіті.

ФК-5 Здатність проводити аналіз освітньої діяльності організацій засобами експертної оцінки і проектування програми їхнього розвитку.

Програмні результати навчання:

ПРН-1 Оперувати основними концепціями, теоріями, проблемами філософії й методології науки, змістом сучасних філософських дискусій з проблем розвитку суспільства та освіти.

ПРН-3 Застосовувати різні види письмових текстів та усних виступів; розуміти зміст складних текстів з наукових проблем, у тому числі вузькоспеціальних, стилістичні особливості оформлення результатів дослідження у письмовій та усній формі під час роботи в групі з інтернаціональним складом.

ПРН-6 Формулювати мету професійного і особистісного розвитку, оцінювати власні потенційні можливості, реальність обраних способів і шляхів

розв'язання поставлених завдань.

ПРН-7 Користуватися нормативно-правовими і програмно-методичними документами, що визначають роботу в науковій установі та закладі освіти; визначати мету інноваційної діяльності, обґрунтовувати необхідність внесення запланованих змін у наукову роботу; впроваджувати інноваційні прийоми в педагогічному процесі з метою створення умов для ефективної мотивації до навчання студентів (учнів).

ПРН-11 Оперувати різними методами і засобами дослідницької діяльності педагога; володіти способами збору, систематизації та обробки інформації, інтерпретації отриманих результатів, вивчення та застосування педагогічної спадщини і досвіду роботи педагогів-новаторів, вміннями робити висновки.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль

Модуль 1. Системи освіти в різних країнах світу.

Тема 1. Євроінтеграція України як чинник соціально-економічного розвитку держави. Роль освіти в розвитку партнерства України з іншими державами.

Тема 2. Система вищої освіти у країнах Європи і Америки.

Тема 3. Болонський процес як засіб інтеграції і демократизації вищої освіти країн Європи. Документи Болонського процесу.

Модуль 2. Європейський простір вищої освіти.

Тема 4. Основні завдання, принципи та етапи формування зони європейської вищої освіти.

Тема 5. Європейська кредитно-трансферна та система накопичення – ECTS.

Тема 6. Принципи, шляхи і засоби адаптації Європейської системи перезарахування кредитів (ECTS) у вищу освіту України.

Тема 7. Запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП) у ВНЗ України.

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Система вищої освіти у країнах Європи і Америки	3
2	Болонський процес як засіб інтеграції і демократизації вищої освіти країн Європи. Документи Болонського процесу	3
3	Основні завдання, принципи та етапи формування зони європейської вищої освіти	3
4	Європейська кредитно-трансферна та система накопичення – ECTS	3
5	Запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП) у ВНЗ України	4
	Разом	16

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1	Євроінтеграція України як чинник соціально-економічного розвитку держави. Система вищої освіти України та її роль в інтеграції з іншими державами	12
2	Система вищої освіти у країнах Європи і Америки	12
3	Болонський процес як засіб інтеграції і демократизації вищої освіти країн Європи. Документи Болонського процесу	12
4	Основні завдання, принципи та етапи формування зони європейської вищої освіти	12
5	Європейська кредитно-трансферна та система накопичення – ECTS	12
6	Принципи, шляхи і засоби адаптації Європейської системи перезарахування кредитів (ECTS) у вищу освіту України	10
7	Запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП) у ВНЗ України	10
	Разом	80

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ (орієнтована тематика рефератів)

1. Національна специфіка і організація середньої, вищої та професійної освіти в європейських країнах.

2. Автономія і децентралізація як гуманістичні принципи в керуванні освітою в Європі.

3. Роль освіти в розвитку партнерства України з іншими державами.

4. Європейський вибір України - невід'ємна складова її подальшого розвитку.

5. Адаптація законодавства України до законодавства ЄС.

6. Науково-технічне співробітництво України та ЄС.

7. Вхідження освіти і науки України в європейське інформаційне та освітнє поле.

8. Системи вищої освіти в країнах Європи та Америки. Порівняльна характеристика.

9. Загальні принципи формування систем вищої освіти європейських країн.

10. Вища освіта Великобританії.

11. Вища освіта Іспанії.

12. Вища освіта Італії.

13. Реформи та ініціативи в системі освіти Німеччини.

14. Впровадження положень Болонської декларації в Німеччині.

15. Вища освіта Польщі.

16. Франція в європейському просторі освіти.

17. Вища освіта США.
18. Вища освіта Японії.
19. Болонський процес як засіб інтеграції і демократизації вищої освіти країн Європи.
20. Основні підходи та етапи формування зони європейської вищої освіти.
21. Сорбонська декларація.
22. Болонська конвенція.
23. Конференція європейських вищих навчальних закладів і освітніх організацій. Комюніке зустрічі європейських міністрів, які відповідають за вищу освіту.
24. Управління якістю підготовки фахівців у вищих навчальних закладах.
25. Взаємовизнання дипломів як чинник інтеграції освіти.

6. Індивідуальні завдання

Робочим навчальним планом передбачені 1 контрольну роботу для аспірантів денної та заочної форми навчання для систематизації, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань з навчальної дисципліни та застосування їх при вирішенні конкретних виробничих ситуацій, розвиток навичок самостійної роботи та оволодіння методикою дослідження та експерименту, пов'язаних з темою контрольної роботи (КР). КР припускає наявність таких елементів наукового дослідження: практичної значущості, комплексного системного підходу до вирішення завдань дослідження, теоретичного використання передової сучасної методики і наукових розробок, наявність елементів творчості; вміння застосовувати сучасні технології.

Практична значущість КР полягає в обґрунтуванні її результатів для потреб практики. Реальною вважається робота, що виконана відповідно до існуючих проблем підприємства, на основі його реальних даних в динаміці за роками, результати якої повністю або частково можуть бути впроваджені в практику діяльності підприємства або аналогічних об'єктів.

У процесі виконання КР, разом з теоретичними знаннями та практичними навичками за фахом, студент повинен продемонструвати здібності до науково-дослідної роботи та вміння творчо мислити.

КР з навчальної дисципліни видається студенту викладачем на початку вивчення кожного семестру. Контрольна робота виконується студентом самостійно при консультуванні з викладачем протягом вивчення навчальної дисципліни відповідно до графіка навчального процесу. Студент має надати КР для перевірки наприкінці семестру, але не пізніше терміну проведення підсумкового модульного контролю. Оцінка за виконання КР враховується при виставленні загальної оцінки з навчальної дисципліни.

Тема КР: «Аналіз сучасного стану вищої освіти в світлі інтеграційних

процесів» виконується в розрізі наступних напрямів:

1. Формування “Інформаційного пакету” (ВНЗ, факультету, спеціальності) (за вибором).
2. Розробка структурно-логічної схеми підготовки фахівців зі спеціальності (за вибором).
3. Складання навчального плану підготовки фахівців зі спеціальності (за вибором).
4. Формування індивідуального навчального плану студента.
5. Розробка структури залікового кредиту курсу (за вибором).
6. Створення шкали оцінювання навчальної діяльності студента з курсу (за вибором).
7. Створення порівняльних схем навчальних планів, структур залікових кредитів, змістових модулів, шкал оцінювання тощо загалом або за спеціальностями і напрямками у ВНЗ різних країн Європи.

У процесі виконання КР студент має опрацювати не менш десяти літературних джерел з обов'язковим посиланням на використання певної інформації з них у тексті роботи. Також при написанні КР необхідно використовувати посилання на ресурси глобальної комп'ютерної мережі Інтернет.

Індивідуальне завдання складається з: **титульної сторінки; змісту; вступу; основної частини; висновків; списку використаної літератури; додатків до індивідуального завдання (за необхідності). Обсяг роботи не повинен перевищувати 20 сторінок.**

Крім того, за рішенням кафедри аспіранти виконують доповіді на щорічній науково-теоретичній конференції викладачів, співробітників та студентів ВНТУ.

8. Методи навчання

Лекція, практичні роботи, підготовка контрольних робіт, доповідей науково-дослідного характеру, зокрема, на щорічній науково-технічній конференції викладачів, співробітників та студентів ВНТУ. При викладанні навчальної дисципліни передбачено застосування активних і інтерактивних методів навчання – ділових ігор, тренінгів, семінарів в активній формі, розгляд кейсів, модерації. Основні відмінності активних та інтерактивних методів навчання від традиційних визначаються не тільки методикою і технікою викладання, але і високою ефективністю навчального процесу, який виявляється у:

- високій мотивації студентів;
- закріпленні теоретичних знань на практиці;
- підвищенні самосвідомості студентів;
- виробленню здатності ухвалювати самостійні рішення;
- виробленню здібності до колективних рішень;
- виробленню здібності до соціальної інтеграції.

9. Методи контролю

Поточний контроль, який здійснюється у формі фронтального, індивідуального чи комбінованого контролю знань студентів під час лекційного, практичного та лабораторного заняття, колоквиумів, іспит.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота												Сума	
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2							100 бал	
ПР1	...	ПР9	РГЗ	МК1	ПР1	...	ПР8	ЛР1	...	ЛР4	КР	МК2	
50					50								

T1, T2 ... T8 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка для заліку
90 – 100	A	зараховано
82-89	B	
75-81	C	
64-74	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано зможливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Кількість і зміст модулів

Модуль	Кредити	Лекції(год.)	Лаб. роботи. Кількість (роб./год)	Практичні заняття (семінари)(год.)	Контрольна робота	Колоквиуми
I	2	12		8		1
II	2	12		8		1

Оцінювання знань, умінь та навичок студентів з окремих видів роботи та в цілому по модулях (в балах)

Вид роботи	Модуль	Модуль
	1	2
1. Колоквиум	20	20
2. РГЗ/КР	10	10
3. Практичні роботи	20	20
Всього	50	50

Критерії оцінювання знань, умінь та навичок студентів

Рівень компетентності	За бальною шкалою	За шкалою ЕКТС	Критерії оцінювання
IV Високий (творчий)	90 – 100	A	Виставляється, якщо при відповіді на питання виявлено всебічні, систематизовані, глибокі знання матеріалу, який виноситься на контроль, уміння вільно виконувати завдання, передбачені програмою, знання основної і додаткової літератури, передбаченої програмою на рівні творчого використання.
III Достатній (конструктивний)	82-89	B	Повні знання з питань і задач, що стоять перед студентом. Уміння викладати основні ідеї. Вміння професійно відстоювати свою точку зору. Припускаються несуттєві неточності у викладенні матеріалу та у відповідях.
	75-81	C	Достатньо повні знання з поставлених питань і задач. Вміння викладати основні ідеї. Здатність самостійно застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, наводити окремі власні приклади на підтвердження власних тверджень. Вміння доводити правильність своїх рішень. Несуттєві неточності у відповідях та деякі нераціональності при програмуванні задач.
II Середній (репродуктивний)	64-74	D	Студент може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання та розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати матеріал, робити висновки та розробляти програмні блоки. Пояснення неповні, нелаконічні, не завжди точні. Відповіді на питання неповні, містять неточності, при програмуванні застосовуються не найраціональніші рішення.
	60-63	E	Задовільні знання програмного матеріалу на рівні вищому за початковий. Здатність за допомогою викладача логічно відтворювати значну частину матеріалу. При відповіді на запитання виникають труднощі у деяких положеннях, відповіді не повні, програми пишуться нераціонально, не використовуються всі ефективні засоби програмування.
I Низький	35-59	FX	Теорією володіє на рівні фрагментів, викладає матеріал уривчасто. Утруднюється в обґрунтуванні рішень, на запитання викладача дає неправильні відповіді (40-60%), пояснення не

			до ладу. Самостійно, без допомоги викладача, не може сформувати алгоритм рішення задачі. Програми не раціональні та неефективні, при програмуванні використовуються лише прості конструкції.
	0-34	F	Теорією володіє на рівні фрагментів, викладає матеріал уривчасто. Утруднюється в обґрунтуванні рішень, на запитання викладача дає неправильні відповіді (60-100%). Самостійно, без допомоги викладача, не може сформувати алгоритм рішення задачі.

Рекомендована література

Базові інформаційні ресурси

1. Абрамович С. Д., Чікарькова М.Ю. Мовленнєва комунікація: підручник. Київ: Центр навч. л-ри, 2004. 186 с.
2. Бабаян Ю.О., Нор К.Ф. Формування рефлексивної компетентності майбутнього вчителя. *Формування професійної компетентності майбутнього вчителя*: наук. посіб. / За заг. ред. проф. С.І. Якименко. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2015. С. 231-266.
3. Волкова Н. П. Педагогічні комунікації: навч. посіб. Дніпропетровськ: РВВ ДНУ, 2002. 246 с.
4. Волобуєва Т. Оновлення змісту професійної компетентності педагогічних кадрів. *Рідна школа*. 2016. № 3. С. 21-23.
5. Головань М.С. Компетентнісний підхід як методологічна основа вищої професійної освіти. *Психологія: реальність і перспективи*: збірник наук. праць Рівненського держ. гуманіт. ун-ту. Вип.11. Рівне: РДГУ, 2016. С. 53-59.
6. Головань М.С., Яценко В.В. Сутність і зміст поняття «дослідницька компетентність». *Теорія та методика навчання фундаментальних дисциплін у вищій школі*: збірник наук. праць. Вип. 7. Кривий Ріг: Видавничий відділ НМет АУ, 2015. С. 55-62.
7. Гура О.І. Психолого-педагогічна компетентність викладача ВНЗ: теоретико-методологічний аспект: монографія. Запоріжжя: ГУ -ЗІДМУ, 2006. 332 с.
8. Дерев'янка О. В., Тернопільська В.І. Теоретичні засади формування професійної компетентності: збірник наукових праць № 27. Серія : *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. Вінниця, 2011. С. 523–528.
9. Дорошенко С. І. Основи культури і техніки усного мовлення. Харків: «ОВС», 2002. 168 с.
10. Дзюба Т. Конфліктологічна компетентність директора школи. *Шлях*

освіти. 2014. №1. С. 3-8.

11. Дубасенюк О.А., Семенюк Т.В., Антонова О.Є. Професійна підготовка вчителя до педагогічної діяльності: монографія. Житомир: Житомирський держ. пед. ун-тет. 2003. 192 с.

12. Пономарьов О. С. Модель професійної діяльності фахівця. Харків: НТУ, ХП, 2006. 33 с.

13. Професіоналізм особистості: теоретико-методологічний аспект: колективна монографія / В.Й. Бочелюк, С.А. Білоусов, Г.О. Горбань, Т.А. Гришина, О.І. Гура та ін. Запоріжжя: ГУ - ЗІДМУ, 2007. 248 с.

14. Сисоєва С.О., Козак Л.В. Розвиток дослідницької компетентності викладачів вищої школи: навч. посіб. Київ. Ун-тет ім. Б. Грінченка. Київ: ТОВ «Видавниче підприємство «Едельвейс». 2016. 156 с.

15. Тесленко М.М. Професійна компетентність як показник якості фахової підготовки майбутнього психолога. *Вісник ОНУ ім. І.І. Мечникова. Психологія*. 2015. Т. 20. Вип. 2(36). Ч.2. С. 186-191.

16. Черемис І. Нові вимоги до спеціаліста: поняття компетентності й компетенції. *Вища освіта України*. 2006. № 2. С. 84-88.

17. Ягупов В.В. Інформаційно-аналітична компетентність керівників професійно-технічних навчальних закладів: поняття, зміст і структура. *Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка: зб. наук праць: Вип.3*. Київ: Вид-во ІПТО НАПН України, 2012. С.32.

18. Яковенко Т., Фаттахова С. ІКТ-компетентність педагога як інструмент підвищення рівня його професійної компетентності. Київ: Вища школа, 2018. 98 с.

Електронні ресурси

1. <http://studentam.net.ua/content/view/7702/97/>
2. <http://readbookz.com/book/172/5428.html>
3. <http://www.stattionline.org.ua/pravo/62/8689-osnovni-skladovi-profesijno%D1%97-kompetentnosti-vikladacha-vishhogo-navchalnogo-zakladu.html>
4. Kwiatkowska H. *Pedeutologia*. Warszawa: Wydawnictwo Akademickie i Profesjonalne, 2008. 256 s. URL: <https://docer.pl/doc/s8x1n80>
5. Ziółkowski P. *Pedeutologia: zarys problematyki*. Bydgoszcz: Wydawnictwo Uczelniane Wyższej Szkoły Gospodarki, 2016. 214 s. URL: <https://kpbc.umk.pl/dlibra/publication/178346/edition/180818/content>
6. <http://infosvit.if.ua> Освітній портал "ІНФОСВІТ".
7. <http://pedpresa.ua> Освітній портал "Педагогічна преса".
8. <http://www.osvita.org.ua> "Освітній портал" - все про освіту України.
9. <http://ukped.com> Українська педагогіка.
10. <http://www.ednu.kiev.ua> «Освіта в Україні».

11. <http://svitosvit.ua> Українська мережа навчальної інформації та освітніх послуг "СвітОсвіт".
12. <http://www.intellect-invest.org.ua> Портал сучасних педагогічних ресурсів.
13. <http://nastaunik.info> Сайт знайомить з тенденціями освіти у світі, з новими технологіями і методами викладання.